

MINISTRIA E ARSIMIT DHE E SHKENCËS

BYROJA E ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

Programi mësimor

Arsimi muzikor

për klasën III

Shkup, 2022

TË DHËNA THEMELORE PËR PROGRAMIN MËSIMOR

Lënda mësimore	Arsimi muzikor
Lloji/kategoria e lëndës mësimore	I detyrueshëm
Klasa	III (e tretë)
Temat mësimore në programin mësimor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dëgjojmë muzikë 2. Këndojmë, performojmë dhe kërcëjmë
Numri o orëve	1 orë në javë/36 orë në vit
Pajisjet dhe mjetet	<p>Klasë (kabinet) e specializuar e cila përveç mjeteve standarde dhe mjeteve ndihmëse është e pajisur edhe me:</p> <ul style="list-style-type: none"> • instrumente ritmike dhe melodike për fëmijë (shkopinj ritmikë, daulle, duartrokitje, trekëndësh, cembale, dajre, daulle të madhësive të ndryshme, kastaneta, gong, cembale, • ksilofon, maraka, metalofon, melodikë, flaut/tas me bllok); • burime të ndryshme mësimi nga natyra dhe mjedisi i afërt (fletë letre me ngjyra, gjethe të thata nga pemët, shufra prej druri ose metali, qelqi, druri, sende metalike me tinguj të ndryshëm në klasë); • materiale të shtypura (manuale, revista, gazeta); • printime dydimensionale - të paprojektuara (foto, fotografi, postera, ilustrime); • pajisje për riprodhimin e regjistrimeve audio dhe video (pajisje CD dhe DVD, pajisje hi-fi, marrës TV, kompjuter me akses në internet, altoparlantë cilësorë, projektor LCD, pllakë inteligjente); • piano/piano/piano elektrike ose ndonjë instrument tjetër me kalitje muzikore; • regjistrime audio dhe video: CD audio dhe video me përmbajtje të përshtatshme; • tabela e bardhë interaktive.
Normativi i kuadrit arsimor	<p>Punën edukative-arsimore në klasën e katërt mund ta realizojë personi i cili është:</p> <ul style="list-style-type: none"> • profesor/arsimtar/mësues i mësimit klasor, VII/1 ose VI/1 (sipas KMK) dhe 240 SETK; • pedagog i diplomuar, VII/1 ose VI/1 (sipas KMK) dhe 240 SETK.

--	--

LIDHSHMËRIA ME STANDARDET KOMBËTARE

Rezultatet e mësimit të paraqitura në programin mësimor shpiejnë drejt përfitimit të kompetencave vijuese të përfshira në fushën “**Shprehja artistike dhe kultura**” nga standardet kombëtare:

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe/ose është i/e aftë:</i>	
VIII-A.1	të manifestojë njohuri për format e ndryshme të shprehjes artistike nga të gjitha fushat e kulturës (letërsi, muzikë, arte pamore, arte interpretuese, arte dekorative, arkitekturë, dizajn),
VIII-A.3	t’i shprehë idetë, përvojat dhe emocionet e tyre, duke përdorur forma artistike ose të tjera të shprehjes krijuese (individuale ose kolektive),
VIII-A.4	për t’i interpretuar idetë, përvojat dhe emocionet e shprehura në produktet e artit të krijuara nga të tjerët që i përkasin kulturave së tyre ose të tjera,
VIII-A.5	të manifestojë njohuri për kulturën e vet dhe mënyrat e ndryshme të shprehjes së saj përmes letërsisë dhe arteve pamore, muzikës dhe vallëzimit, objekteve dhe produkteve të tjera kulturore,
VIII-A.6	t’i identifikojë dallimet dhe ngjashmëritë midis kulturës së vet dhe kulturave të tjera në mjedisin e vet më të ngushtë dhe më të gjerë dhe të analizojë lidhjen dhe ndërvarësinë e tyre.
VIII-B.2	qëndrimi kritik ndaj veprave të ndryshme të artit është i rëndësishëm për zhvillimin e vlerave estetike individuale dhe shoqërore.

Programi mësimor gjithashtu i përfshin edhe kompetencat relevante në fushat e Standardeve kombëtare: **Shkrim-leximi digjital, Zhvillimi personal dhe social, dhe Shoqëria dhe kultura demokratike.**

<i>Nxënësi/nxënësja di dhe është i/e aftë:</i>	
IV-A.2	të vlerësojë kur dhe në çfarë mënyre është i nevojshëm edhe përdorimi efektiv i TIK për të zgjidhur një detyrë/problem;
IV-A.5	të përcaktojë se çfarë informacioni i nevojitet, të gjejë, të zgjedhë dhe të shkarkojë të dhëna, informacione dhe përmbajtje digjitale;
V-A.4	të bëjë vlerësim të aftësive dhe arritjet e tija/saja (duke përfshirë pikat e forta dhe të dobëta) dhe mbi atë bazë të përcaktojë prioritetet që do t'i mundësojnë atij/saj të zhvillohet dhe përparojë;

V-A.6	të vendosë synime për të mësuar dhe zhvillim personal dhe të punojnë për tejkalimin e sfidave që paraqiten në rrugën drejt arritjes së tyre;
V-A.7	të vendosë synime për të mësuar dhe zhvillim personal dhe të punojnë për tejkalimin e sfidave që paraqiten në rrugën drejt arritjes së tyre;
V-A.14	t'i përdorë përvojat e veta për ta lehtësuar mësimin dhe për ta përshtatur sjelljen e vet në të ardhmen;
V-A.15	të dëgjojë në mënyrë aktive dhe të reagojë në mënyrë të përshtatshme, duke treguar empati dhe mirëkuptim për të tjerët dhe duke shprehur shqetësimet dhe nevojat e veta në mënyrë konstruktive;
V-A.17	të bashkëpunojë me të tjerët në arritjen e qëllimeve të përbashkëta, duke ndarë pikëpamjet dhe nevojat e veta me të tjerët dhe duke marrë parasysh pikëpamjet dhe nevojat e të tjerëve;
V-A.19	të kërkojë informacion kthyes dhe mbështetje për veten, por gjithashtu të ofrojë informacione kthyes dhe mbështetje konstruktive në dobi të të tjerëve;
VI-A.5	t'i kuptojë dallimet midis njerëzve mbi çfarëdo baze (përkatësia gjinore dhe etnike, moshë, aftësitë, statusi social, etj.);
VI-A.6	ta njohë praninë e stereotipave dhe paragjyqimeve mes vetes dhe të tjerëve dhe të kundërshtojë diskriminimin;
<i>Nxënësi/nxënësja kupton dhe pranon se:</i>	
IV-B.1	shkrim-leximi digjital është thelbësor për jetën e përditshme – e lehtëson mësimin, jetën dhe punën, kontribuon në zgjerimin e komunikimit, krijimtarisë dhe inovacionit, ofron mundësi të ndryshme për argëtim;
V-B.3	arritjet personale dhe mirëqenia e dikujt në masë të madhe varen nga puna që ai/ajo investon dhe rezultatet që i arrin;
V-B.4	çdo veprim që e ndërmerret ka pasoja për të/saj dhe/ose mjedisin e tij/saj;
V-B.7	iniciativa, këmbëngulja dhe përgjegjësia janë të rëndësishme për zbatimin e detyrave, arritjen e qëllimeve dhe tejkalimin e sfidave në situatat e përditshme;
V-B.8	ndërveprimi me të tjerët është i dyanshëm - ashtu siç ka të drejtë t'i kërkojë të tjerëve që t'i mundësojnë atij/asaj të jetë i kënaqur me interesat dhe nevojat e tij/saj, po ashtu edhe ai/ajo ka përgjegjësi t'u japë hapësirë të tjerëve për të kënaqur interesat dhe nevojat e tyre;

REZULTATET NGA MËSIMI

<p>Tema: DËGJOJMË MUZIKË Numri i përgjithshëm i orëve: 18</p>	
<p>Rezultatet nga mësimi Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. njeh instrumentet muzikore (kitarë, harmonikë) dhe grupe instrumentesh (tele, tunxh, goditje) në shfaqje orkestrale; 2. të dallojë muzikën për fëmijë, muzikën popullore, muzikën nga filmat e animuar, muzikën klasike dhe të njohë disa shembuj të secilit lloj; 3. tregon dhe lidh disa mjete shprehëse muzikore për të vlerësuar personazhin në kompozimet e dëgjuara; 4. njeh këngët, lojërat dhe instrumentet popullore (tambura/çiftelia, çemane) të bashkësive etnike që jetojnë në RS të Maqedonisë. 	
Përmbajtjet (dhe konceptet)	Standardet e vlerësimit
<ul style="list-style-type: none"> • Vegla dhe tinguj muzikorë (grupe instrumentesh orkestrale: tela, tunxh, perkusion; instrumente muzikore: fizarmonikë, kitarë; vegla popullore: tambura/çiftelia, kemande) 	<ul style="list-style-type: none"> • Njeh fizarmonikën dhe kitarën, vizualisht dhe përmes dëgjimit. • Bën dallimin midis grupeve të instrumenteve orkestrale, vizualisht dhe dëgjimisht. • Bën dallimin mes tambura/çiftelisë dhe kemandes, vizualisht.
<ul style="list-style-type: none"> • Llojet e muzikës (muzikë klasike, muzikë për fëmijë, muzikë filmi të animuar, muzikë popullore, kompozitor) (Të njëjtat lloje të muzikës përsëriten në të gjitha klasat, por në çdo klasë të mëvonshme ato përsëriten prezantojnë vepra/kompozime të reja më komplekse për dëgjim.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon se çfarë lloj muzike po dëgjon bazuar në kompozimet që ka dëgjuar më parë. • Identifikoni dhe listoni të paktën një kompozim nga çdo lloj muzike. • I thotë të paktën një kompozitor të muzikës klasike.
<ul style="list-style-type: none"> • Mjetet shprehëse muzikore (melodi, ritëm, metër, i ngadalshëm / i shpejtë / i moderuar, i lartë / i ulët, me zë të lartë / i qetë, lidhur/shkëputur) 	<ul style="list-style-type: none"> • Identifikon kontrastet dëgjimore (të larta/të ulëta, të shkurtra/të gjata, të ngadalta/të shpejta/të moderuara, me zë të lartë/të qetë, të lidhur/të prishur). • Identifikon mjete të ndryshme shprehëse muzikore në kompozimet e dëgjuara. • Identifikon karakterin e kompozimeve të dëgjuara.

Shembuj të aktiviteteve

Mësuesi paraqet regjistrimet audio të kitarës, harmonikës (nga kompozimet e rekomanduara) veçmas dhe më pas të dyja bashkë

- instrumentet, ndërsa nxënësit njohin instrumentin që po dëgjojnë nëpërmjet tingullit të instrumentit. Prezantimet vizuale më pas shfaqen përmes fotografive, vizatimeve ose video incizimeve të performancave për t'i njohur studentët me formën dhe pamjen e kitarës dhe fizarmonikës.
- Nxënësit dëgjojnë kompozimin "Petre dhe ujku" nga Sergei Prokofiev, pasi mësuesi u tha më parë idenë e kompozitorit: përmes tregimit të djalit Petre dhe shokëve të tij kafshë e shpendë në një luftë të guximshme me ujkun për të. Prezantoni dëgjuesit e rinj me orkestrën simfonike dhe instrumentet dhe grupet e instrumenteve që e përbëjnë atë. Nxënësit me ndihmën e mësuesit dhe të udhëhequr nga teksti i tregimit njihen me instrumentet, pamjen dhe tingullin e tyre, si dhe personazhet e personazheve që i interpretojnë ato. Mësuesi/ja përqendron vëmendjen në grupet e instrumenteve sipas ndërtimit dhe mënyrës së marrjes së tonit - tela, tunxh dhe goditje. Gjithashtu, nxënësit, me ndihmën e mësuesit, arrijnë në përfundimin se çdo personazh është paraqitur me muzikën e vet.
- Nëpërmjet demonstrimit të disa prej shembujve të treguar nga muzika popullore nga mësuesi/ja, nxënësit njohin tingullin dhe ngjyrën e tonit të instrumenteve popullore tambura/çiftelia dhe kemane. Nëpërmjet diskutimit të ndërsjellë ata i gjejnë ato ngjashmëritë dhe ndryshimet midis dy instrumenteve. Mësuesi prezanton regjistrime audio ose video të këngëve dhe valleve popullore nga bashkësitë e ndryshme etnike që jetojnë në Republikën e Maqedonisë në të cilat përdoren instrumentet tambura/çiftelia dhe khemane dhe me nxënësit identifikojnë se cilën popullore, këngë/valle cilit komunitet i përket.
- Mësuesi/ja demonstroi shembuj muzikorë të muzikës për të kënduar (vokale), muzikë për të luajtur (instrumentale), muzikë për të kënduar dhe luajtur (vokalo-instrumentale) dhe nxënësit përpiqen të dallojnë shfaqje të llojeve të ndryshme kur dëgjojnë përsëri. zëra, instrumente, grupe instrumentesh, ansamble interpretimi.
- Mësuesi paraqet pjesë muzikore nga lloje të ndryshme muzikore, duke përfshirë pjesët e dëgjura në klasat e mëparshme (klasike, popullore, muzikë nga filmat e animuar, muzikë për fëmijë) dhe nxënësit diskutojnë mjetet e tyre të shprehjes, qëllimin, emocionet dhe karakterin. Nxënësit bëjnë një "Kujtime muzikore" për kompozimet që dëgjuan.
- Nëpërmjet regjistrimeve audio/video të këngëve popullore dhe lojërave/valleve popullore, nxënësit identifikojnë instrumentet muzikore, përcaktojnë karakteristikat e këngëve/valleve dhe diskutojnë për ngjashmëritë dhe ndryshimet në tingull. Nxënësit bëjnë një libër/dërrasë "Pasuria e të parëve tanë". në të cilat prezantojnë këngët/vallet përmes ilustrimeve dhe tekstit.
- Nxënësit ndahen në dy grupe (gazetarë dhe dëgjues) për të luajtur "Intervistë". Me ndihmën e mësuesit paraqesin pyetje për dëgjuesin e muzikës: Cila është kompozimi/kënga/etj e preferuar. Pse është e preferuara juaj? Cilin kompozitor njihni? etj. "Gazetarët" i bëjnë pyetjet dhe "dëgjuesit" u përgjigjen atyre. Më pas rolet ndryshojnë.
- Luhet loja "Music Memory". Bazuar në shembujt e dëgjuar më parë (përfshirë klasën e parë dhe të dytë) të llojeve të ndryshme të muzikës, mësuesi demonstroi regjistrime audio dhe video të pjesëve karakteristike të kompozimeve dhe nxënësit dallojnë se për cilën këngë ose kompozim bëhet fjalë dhe përpiqen të gjejnë emrin. të autorit (për muzikën klasike).

- Nëpërmjet një loje interaktive ose kuiz, mësuesi demonstroi shembuj të dëgjimit të muzikës me karakter të ndryshëm, të rekomanduar përduke dëgjuar në këtë program, ashtu si edhe në orët e mëparshme, nxënësit përpiqen të njohin, të përcaktojnë karakterin e muzikës dhe të listojnë disa mjete shprehëse me të cilat arrihet ajo (ritmi i ngadaltë/i shpejtë/i moderuar, tonet e larta/të ulëta, duke luajtur ose kënduar me zë të lartë/qetë, i lidhur/shkëputur).

Kompozime të rekomanduara për realizimin e temës:

grupe instrumentesh orkestrale duke degjuar pjesen "Petre dhe Ujku"

https://www.youtube.com/watch?v=9ueGfjBKbiE&t=1s&ab_channel=DigaPix-

orkestër:

https://www.youtube.com/watch?v=E9PiL5icwic&list=RDE9PiL5icwic&start_radio=1&rv=E9PiL5icwic&t=60 Ravel: Bolero (fragmente sipas zgjedhjes së mësuesit)

me tela:

<https://www.youtube.com/watch?v=UzEX0-nwN4Y&feature=share&fbclid=IwAR0ng-ozMF3-jHbQHST1ipY63dVHo-> Mozart: "Muzikë e vogël e natës" 1 lëvizje, fragment alegro

tunxh:

<https://www.youtube.com/watch?v=NEKD0UO1RMg> - Disney: 13 Tema nga hitet e filmave të animuar - Orkestra

<https://www.youtube.com/watch?v=AXAe9wWJwXA> - Casella: Teknologji, për orkestër me goditje

instrumente:

Harmonika:

<https://www.youtube.com/shorts/TcKVO91u9DY> Toma Proshev: Kali im

<https://www.youtube.com/watch?v=CgCMBFcifVE> Tema nga filmi, Piratët e Karaibeve: Ai është një pirat

https://www.youtube.com/watch?v=eIYSQkTWfTw&ab_channel=Piazzolla Piazzolla: Libertango

<https://www.youtube.com/watch?v=2qDCQ3S2Ajo> Më e mira e muzikës klasike të fizarmonikës

gitara

<https://www.youtube.com/watch?v=KzEFQW9CXGc> Rodrigo: Koncert për Aranjuez, 2 lëvizje-. Adagio / interpretuar nga Pablo Sanz Villera

https://www.youtube.com/watch?v=BJKYjXe6ACE&ab_channel=aissav- Performanca e kitarës së instrumentit, nga një fëmijë interpretues

https://www.youtube.com/watch?v=zuQ1Hfy_DNA Vivaldi: Koncert për kitarë dhe tela, në D major

<https://www.youtube.com/watch?v=gG3bV1ZWYng> Balada rock e viteve '70 dhe '80, kitarë elektrike

tambu/qifteli

<https://www.youtube.com/watch?v=gCxpHJHU5Ds>- Valle osogove, me tambu/qefteli

https://www.youtube.com/watch?v=x2CZ3_f1Vy8&ab_channel=RatkoDautovski- Dragan Dautovski me tambu/qifteli, fragmente të zgjedhjedhura nga mësuesit

https://www.youtube.com/watch?v=45CwRE9I71A&t=18s&ab_channel=albafolk2007/- Qiftelia, interpretuese e instrumentit qiftelia

<https://youtu.be/2IBf98lli-k> performanca e qiftelis, Doruntina Rexhepi

kemani

https://www.youtube.com/watch?v=mgyTlvE0B1A&t=39s&ab_channel=ArhivaMakedonija- Film dokumentar për prodhimin e kemanit

https://www.youtube.com/watch?v=6QkfDX4Aw00&ab_channel=TosheOgnjanov-

muzikë për fëmijë

<https://www.youtube.com/watch?v=OxJLBq2R44s> Valle pa kufij, kori i fëmijëve "Zeri i femijeve te Shkupit"

<https://www.youtube.com/watch?v=TDBaXdHGexw> Biljana platno beleshe, kori për fëmijë "Kambanat maqedonase"

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLudg2mgYY40ArIkpl2iCTrKUK0ZKlv1oO>- albume për fëmijë të kompozitorëve maqedonas

muzikë klasike

<https://youtu.be/8gjNhJ7I7Mk> Saint-Saens: Kangur - i prerë

https://www.youtube.com/watch?v=cXEy_UfSgCU Saint-Saens: Mjellma - e lidhur (të dyja kompozimet mund të përdoren gjithashtu për lëvizje)

https://youtu.be/_HPtSftZ3b0 Musorgski: Baleti i zogjve të paçelë (orkestër), i prerë

<https://www.youtube.com/watch?v=8cJSbWtTia4> Musorgski: Baleti i zogjve të paçelë (orkestër), i prerë, animacion

https://www.youtube.com/watch?v=rDdcw_p3eJg- Çajkovski: Liqeni i Mjellmave - Vallja e Mjellmave të Vogla (Hyrje në Balet)

<https://www.youtube.com/watch?v=nKYyZGtQaok> Çajkovski: Arrëthyesi - vallëzimi kinez (Hyrje në balet)

muzikë popullore

<https://www.youtube.com/watch?v=enXw5SuU9qo>/<https://www.youtube.com/watch?v=PzW2hBOvD0Y> Zakonet popullore - Dasma, Sasa, Kamenica Maqedonase

<https://www.youtube.com/watch?v=Z8bRveZ91IM> Jovano, Jovanke - Toshe Proeski

https://www.youtube.com/watch?v=hxloPBI_KYs&ab_channel=LjubomirTrpovski, Grupi vokal NU "Dance" u ul për të ngrënë darkë

[https://www.youtube.com/watch?v=UzsXEIRfD50&ab_channel=Soliste NU "Dance"](https://www.youtube.com/watch?v=UzsXEIRfD50&ab_channel=Soliste%20NU%20Dance), Filka Moma

<https://youtu.be/Fg0Z8IOyYk4> Mos qëndro Done Donke - kori i fëmijëve "Këmbanat e Maqedonisë" dhe grupi "Kalabalak"

<https://youtu.be/RXOB1hWQUHw> Manastiri qzteti im- kori i femijeve "Kambanat maqedonase"

<https://youtu.be/RnJHUHkrfQo> Ata e dërguan gjyshin në mal - kori i fëmijëve "Këmbanat e Maqedonisë"

Për mësimin e gjuhës boshnjake

<https://youtu.be/hQMNidiJHqI> Djalë tamburalo

<https://youtu.be/Bv-XmrTEf-g> Tuzlanski Tamburashi -

Kopriva

Për mësimin e gjuhës serbe

<https://youtu.be/QUBHPnsYBRE> Ai u rrit i vetëm pranë

Danubit

Për mësimin e gjuhës shqipe

<https://youtu.be/yJOb3ASPYBc> Vallja e Shotës

<https://www.youtube.com/watch?v=SqebZM1eDtl> Vallja e Rugovës

<https://youtu.be/LzdCT3Llnkc> Me mbesën time sot po këndoj

https://youtu.be/x0jXbx7_m_8 Kur bie fyelli, çiftelia

Për mësimin e gjuhës turke

<https://youtu.be/JsE05nXQPwo> Muzikë tradicionale

<https://www.youtube.com/watch?v=ag0D16-y0to> Üsküdar'a Gider İken/ Rrugës për në

Uskidar

<https://www.youtube.com/watch?v=gyGPu2CdxWw> Muharem Serbezovski - Rovelat o Demo/ Demo qan (në gjuhën rome)

<https://www.youtube.com/watch?v=UcaHAL38j4M> Esmat Redzepova - Caje Sukarije/ Vajza e bukur (në gjuhën rome)

<https://www.youtube.com/watch?v=3E3vDRGk47A> Shaban Bajramovic - I Barval Phudela/ Era po fryn (në gjuhën rome)

muzikë nga një film i animuar

<https://www.youtube.com/watch?v=BxANT4izShI> Hirushja - Kënga e zogjve dhe minjve (zëra të

lartë)<https://www.youtube.com/watch?v=6BH-Rxd-NBo> Mogli – Këngë e Ariut (zëri i ulët)

https://www.youtube.com/watch?v=CkSgqAOwUtw&list=PLIYQqiinoJ49bCTXst_RJQDPizSf-BVbq Libër për xhungllën- Mogli

<https://www.youtube.com/watch?v=mzABW42AlhM> Mbreti Luan – Hakuna Matata

<https://www.youtube.com/watch?v=CF-c1K3WWg4&list=PLGYGe2PKknX2kydiv28aq8dBXBWeJfxgg-> Mbreti luan

<p>Tema: KËNDOJMË, PERFORMOJMË DHE VALLËZOJMË</p> <p>Numri i përgjithshëm i orëve: 18</p>	
<p>Rezultatet nga të mësuarit</p> <p>Nxënësi/nxënësja do të jetë i/e aftë të:</p> <p>1. këndon këngë, në mënyrë të pavarur dhe në grup, duke respektuar rregullat dhe teknikën e të kënduarit,</p> <p>2. luajë në instrumente muzikore për fëmijë duke dëgjuar me teknikën e duhur të luajturit, duke përdorur elementët muzikore të mësuar,</p> <p>3. këndojnë dhe luajë ushtrime të thjeshta melodike sipas notave, duke përdorur elementet muzikore të përvetësuar,</p> <p>4. shprehet në mënyrë krijuese (sipas karakterit të muzikës) përmes pjesëmarrjes në lojëra dhe valle muzikore, duke aplikuar elementet muzikore të mësuar.</p>	
<p>Përmbajtjet (nacionet)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Këndimi i këngëve sipas dëgjimit në rangun do 1 – si 1 • Instrumente ritmike dhe melodike për fëmijë (shkopinj ritmi, daulle, duartrokitje, trekëndësh, cembale, dajre, daulle të madhësive të ndryshme, kastaneta, gong, ksilofon, maraka, metalofon, melodikë, flaut/fylli) • Hyrje në këndimin dhe luajtjen e shënimeve (tonet sol 1, mi 1, la 1, re 1, do 1; ritmi - notë çerek, pushim çerek, rrahje) 	<p>Standardet për vlerësim</p> <ul style="list-style-type: none"> • Demonstron diksion të qartë, artikulum të saktë dhe ritëm kur thotë rruzaren. • Këndon një numër të caktuar këngësh për fëmijë dhe këngësh popullore në rangun do1-si1 me qëndrim të drejtë këndimi dhe frymëmarrje korrekte. • Këndon me të tjerët në grup me intonacion, dinamikë dhe ritëm të harmonizuar. • Njeh instrumentet ritmike dhe melodike të fëmijëve nga ngjyra e tingullit. • Ndjek ritmin gjatë interpretimit të rruzareve dhe këngëve, duke prodhuar tinguj me trokitje të punuar me dorë, objekte dhe instrumente ritmike për fëmijë. • Zbaton saktë komponentët shprehës muzikorë (shpejtësia, vëllimi, kohëzgjatja, artikulimi) kur luan instrumente ritmike dhe melodike të fëmijëve. • Identifikon pozicionin e mi1, sol1, la1, re1, do1 në një pentalinë. • Shqipton në ritëm dhe luan ushtrime elementare ritmike me nota çerek dhe mbështetet në instrumente ritmike. • Këndon në ritëm dhe luan instrumente melodike, ushtrime elementare melodike me tonet e mësuar, notat e katërta dhe pushimin sipas fletës muzikore. • Përdor çelësin e trefishtë dhe tonet e mësuar në shënimin e tij.

<ul style="list-style-type: none"> Lojëra muzikore <p>(këndim, lojë, vallëzim, vallëzim, marshim, vals dhe valle të tjera popullore në kohë dypjesëshe, trepjesëshe dhe të pabarabarta, lojëra të bashkësive etnike të cilët jetojnë në Republikën e Maqedonisë së Veriut dhe nga kombe të tjera në botë, elemente të baletit).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Merr pjesë në lojëra muzikore duke kënduar dhe luajtur instrumente muzikore për fëmijë. Ndjek llojin/karakterin e muzikës me lëvizjet e saj (valle, marsh, vals, lëvizje nga lojërat e bashkësive etnike që jetojnë në RS të Maqedonisë dhe nga popujt e tjerë në botë, elemente të baletit). Këndon dhe lëviz me ritmin e duhur në lojërat muzikore.
<ul style="list-style-type: none"> Shprehja dhe krijimtaria muzikore <p>(shprehje muzikore e lirë, krijim).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Lidh melodinë dhe ritmin me lëvizjet. Krijon njësi të shkurtra ritmike dhe melodike të shoqëruara me duartrokitje, shkelma apo lloje të ndryshme instrumentesh ritmike dhe melodike për fëmijë. Krijon koreografi të thjeshta me hapa dhe lëvizje elementare, sipas karakterit të muzikës.

- **Shembuj për aktivitete:**

- Mësuesi/ja së bashku me nxënësit përpunojnë një këngë me vesh. Fillimisht përpunohet teksti, me bisedë për përmbajtjen dhe fjalët e panjohura, me shqiptim ritmik të fjalëve me diksion të qartë e të pastër dhe me theksim të saktë të rrokjeve të caktuara. Pastaj ju mësoni melodinë së bashku me tekstin sipas frazave dhe njësive më të mëdha. Në fund, kënga këndohet tërësisht me elemente interpretuese: dinamikë, interval, karakter, formulim. Vëmendje i kushtohet frymëmarrjes së duhur dhe pozicionimit të trupit.
- Nxënësit ndjekin ritmin, ritmin, dinamikën dhe artikullimin e kompozimeve dhe këngëve që dëgjojnë duke përdorur instrumente ritmike për fëmijë dhe/ose instrumente të punuar me dorë.
- Nxënësit luajnë instrumente melodike (metalofon, melodikë, flaut/fyll dhe të tjera sipas aftësive dhe afiniteteve të nxënësve) me vesh, duke përdorur pozicionin e duhur të gishtit dhe teknikën bazë të lojës.
- Nxënësit përcaktojnë pozicionin e shënimeve sol1, mi 1, la 1, re 1 dhe do 1 duke vendosur figura të rreshtit të pestë në vendin e duhur.
- Nxënësit ndahen në dy rrathë për të luajtur "Baletin". Mësuesi/ja u luan video/audio nxënësve dhe nxënësve sipas muzikës lëvizin si balerinat/balerinat në shembullin muzikor të lidhur/shkëputur (<https://youtu.be/53lc7pP1SY4> - Legato / Lëvizja Staccato).
- Nxënësit kalojnë në muzikën e "Kangur" dhe "Mjellma" sipas ritmit (të shkëputur, që lidhet). Pasi njihen me numrat koreografikë "Vallja e mjellmave të vogla" dhe "Vallja kineze", nxënësit kalojnë në muzikë, duke imituar kërcimtarët ose duke bërë lëvizjet e tyre si balerin/balerinë.
- Mësuesi/ja lexon tregimin "Pjetri dhe Ujku" dhe nxënësit e dramatizojnë sipas roleve të tyre të ndara duke lëvizur një skenografi të përgatitur paraprakisht. Shembull për mësuesin: <https://youtu.be/J8wMOKP816Y> – "Pjetri dhe Ujku" (dramë)
- Njihen nxënësit me kërcimin meksikan "La Raspa". Së pari, pjesët ritmike mësohen duke përdorur një filxhan sipas udhëzimeve: https://www.youtube.com/watch?v=XooeCc6DKgs&ab_channel=RhythmRecess- . Pasi të përvetësohet modeli i rimimit, ai mësohet hapat në valle, sipas videos udhëzuese: https://www.youtube.com/watch?v=FI-WcwNJKu0&ab_channel=FolkdanceNoa-am- . Vallja kryhet në çifte. Në fillim, trupi është në një pozicion të drejtë me krahët në gjysmë. Këmbët po lëvizin. Pjesa A: 3+3 pushim 3+3 pushim – gërshtë. Pjesa B: duke u kthyer në një rreth me partnerin nën krah (2 shufra), ndërroni anën (2 shufra). Dhe pjesa përsëritet. Pjesa B përsëritet.
- Nxënësit njihen me "Polkën". Në fillim trupi është i drejtë, krahët janë të kryqëzuar përpara. Pjesa A: duart e kryqëzuara përpara, duke ndryshuar në mënyrë alternative këmbën në anën. Pjesa B: krahët kryqëzohen dhe hapen anash përpara, lëvizja në këmbë mbetet e njëjtë.
- Pjesa B: 4 kërcime majtas, 4 kërcime djathtas, 1 lëvizje rrethore rreth vetes. Pjesa B përsëritet. Lidhja e tutorialit: https://www.youtube.com/watch?v=e-vDTAX4iBE&t=5s&ab_channel=Dance%27nBeatsLab-

Kompozime të rekomanduara për realizimin e temës:

këngë për fëmijë

<https://youtu.be/UgEZzu6ErDY> Nightingale Artë: Hajde

<https://youtu.be/OvYAE5Gk4vY> Sapo të jesh i lumtur

<https://youtu.be/NJArLQwDQWI> Streams: Eko song

<https://youtu.be/5de3aZhJ4hc> Streams: Fëmijë nga e gjithë bota

<https://www.youtube.com/watch?v=4YFwnu2qihQ> Streams: Pranvera

<https://www.youtube.com/watch?v=xoZYy58AkO4> Ylli

<https://www.youtube.com/watch?v=zsFH-xLtteA> Raven e pyllit - Kori i fëmijëve të qytetit "Zëri i fëmijëve të Shkupit"

<https://www.youtube.com/watch?v=XZUnFuoETvA> Ofroni muzikë: Kire Bananamen

<https://www.youtube.com/watch?v=3SlpiDdKOfl> Jep muzikë: E zezë, e verdhë, e bardhë

https://www.youtube.com/watch?v=Jud_yoAVCUA Jep muzikë: Shoku

Muzika e destinuar për lojëra muzikore dhe lëvizje (shembuj të tjerë nga lista mund të përdoren gjithashtu për lojëra muzikore)

https://www.youtube.com/watch?v=rDdcw_p3eJg Çajkovski: Liqeni i Mjellmave - Vallja e mjellmave të vogla (për të kryer koreografi)

<https://www.youtube.com/watch?v=nKYyZGtQaok> Çajkovski: Arrëthyesi - Valle Kineze (për kryerjen e koreografisë)

<https://youtu.be/8gjNhJ7I7Mk> Saint-Saens: Kangur - prerje (për lojën e lëvizjes muzikore)

https://www.youtube.com/watch?v=cXEy_UfSgCU Saint-Saens: Mjellma - e lidhur (për lojën muzikore në lëvizje)

Këngë popullore për fëmijë në gjuhë të tjera mësimore

Për mësimin e gjuhës boshnjake

<https://youtu.be/ETPSPrOrbLw> Sve naše ljubavi - Dječiji hor "Princesha krofne"/Të gjitha dashuritë tona – Kori i fëmijëve "Princesha krofne"

Për mësimin e gjuhës serbe

<https://youtu.be/IKiztfdc7Hs> Музыка на струју - дечји хор Чаролија/ Muzika elektrike – Kori i fëmijëve Magjik

<https://www.youtube.com/watch?v=nRI407E4kxs> Колачићи - дечји хор Чаролија/ Biskota - Kori i fëmijëve Magjik

<https://youtu.be/kVBLAY852bg> Сплет српских игара - Колибри/Детски хор РТС / Orkestra Simfonike/Lojërat serbe të Spletit

Për mësimin e gjuhës shqipe

<https://youtu.be/ShscnBNpKes> - Kori i fëmijëve "Sounddance" Ora

<https://youtu.be/jfeTYows9oE> Cila jam cila je

<https://youtu.be/Aq6ps5srUvU> Fëmijët janë vet bukuria

<https://youtu.be/V6nYnqDnnwI> Ty në rërë të vizatoj
<https://youtu.be/tvIAJiT9I5M> Kori i zogjve
<https://youtu.be/we0NeMKbniQ> Ne jemi gjelbërimi
<https://youtu.be/Y6ldc5tJz64> 4 Stinët
https://youtu.be/iXCz3wmg_7M Do, re, mi (nga filmi i animuar)

Për mësimin e gjuhës turke

<https://youtu.be/rGGZnh8W7Oo> Gezegeuler/ Planeti

<https://youtu.be/jgYIH0lcw2U> Bilmece/ Lojë me bashkim pjesësh figure- TRT Ankara Radyosu Çok Sesli Çocuk Korosu
<https://www.youtube.com/watch?v=iOM0uwSC0U4> Masallara İnan/Beso në përralla
<https://www.youtube.com/watch?v=0Cpe4YqA1Bs> Hayat Bayram Olsa/Sikur jeta të ishte si një festë
<https://www.youtube.com/watch?v=XldEWP3R-7c> Fulio - Chavorikani parada/Parada e fëmijëve (në gjuhën rome)
<https://www.youtube.com/watch?v=xkYDRgSo9w> Sadije - Mami të dua (në gjuhën rome)

INKLUZIVITETI, BARAZIA / NDJESHMËRIA GJINORE, NDËRKULTURA DHE INTEGRIMI MES LËNDËVE

Mësuesi siguron inkluzivitet duke përfshirë të gjithë nxënësit në të gjitha aktivitetet gjatë orës së mësimin. Ai i mundëson secilit fëmijë të angazhohet në mënyrë njohëse dhe emocionale përmes përdorimit të qasjeve të përshtatshme (individualizimi, diferencimi, puna në grup, mbështetja e shokëve në klasë). Gjatë punës me nxënës me aftësi të kufizuara, aplikon një plan arsimor individual (me rezultate të përshtatura të të mësuarit dhe standarde vlerësimi) dhe, kur është e mundur, përdor mbështetje shtesë nga persona të tjerë (asistentë personal dhe arsimor, ndërmjetësues arsimor, tutorë vullnetarë dhe profesionistë nga shkollat e qendrave resurse). Monitoron të gjithë nxënësit rregullisht, veçanërisht ata nga grupet e cënueshme, në mënyrë që të jetë në gjendje të identifikojë vështirësitë e të mësuarit në kohën e duhur, për t'i inkurajuar dhe mbështetur ata në arritjen e rezultateve nga të mësuarit.

Gjatë realizimit të aktiviteteve, mësuesi i trajton njësoj si djemtë ashtu edhe vajzat, duke u kujdesur që të mos u caktojë role stereotipike gjinore. Gjatë formimit të grupeve të punës, bëhet një përpjekje për të siguruar balancën gjinore. Gjatë zgjedhjes së materialeve mësimore përdoren shembuj të cilët promovojnë interkulturalizmin (për shembull, këngët dhe folklori në gjuhët e bashkësive etnike).

Gjithmonë kur është e mundur, mësuesi përdor integrimin e aktiviteteve/koncepteve nga lënda Arsimit muzikor me përmbajtjet/standardet nga lëndët e tjera në planifikimin dhe realizimin e mësimin. Në këtë mënyrë, kjo lëndë i motivon nxënësit në mësimin e lëndëve të tjera dhe ndihmon në zotërimin e tyre më të lehtë

VLERËSIMI I TË ARRITURAVE TË NXËNËSVE

Për t'iu mundësuar nxënësve të arrijnë standardet e pritshme të vlerësimit, mësuesi monitoron dhe vlerëson rregullisht arritjet e nxënësve gjatë mësimit. Treguesit mbledhen për aktivitetet e tyre, motivimin për krijimin e artit, angazhimin, përkushtimin në punë, punën individuale, tandem dhe në grup. Për pjesëmarrjen në aktivitete, nxënësit marrin informata kthyesë të cilat tregojnë nivelin e suksesit në realizimin e aktivitetit/detyrës dhe japin udhëzime për përmirësim (vlerësim formues). Për atë qëllim, mësuesi monitoron dhe vlerëson:

- përgjigjet me gojë në pyetjet e parashtruara nga mësuesi ose nga shokët e klasës;
- performanca praktike individuale (të kënduarit, luajtja në instrumente muzikore për fëmijë dhe lojëra muzikore);
- performanca praktike në grup.

Gjatë monitorimit të arritjeve të nxënësve, mësuesi duhet t'i kushtojë vëmendje të veçantë qasjes individuale ndaj arritjeve të secilit nxënës individualisht. Të gjitha aktivitetet e performancës së nxënësve vlerësohen sipas pjesëmarrjes aktive, jo sipas nivelit të zhvillimit të dëgjimit, zërit dhe aftësive motorike.

Në fund të vitit, bëhet një vlerësim përshkrues përmbledhës i standardeve të arritura të vlerësimit. Në fund të vitit shkollor, nxënësit marrin vlerësim numerik.

Fillimi i zbatimit të programit mësimor	viti 2023/2024
Institucioni/përfaqësuesi i programit	Byroja e Zhvillimit të Arsimit
Në përputhje me nenin 30, paragrafi 3 nga Ligji për Arsim Fillor (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” nr. 161/19 dhe 229/20) ministri i Arsimit dhe e Shkencës e miratoi këtë program mësimor nga lënda e <i>Arsimit muzikor</i> për klasën IV.	nr. 12-14413/4 28.11.2022 Ministër i Arsimit dhe Shkencës, Doc. dr. Jeton Shaqiri